

כניסת שבת: 17:08

יציאת השבת: 18:12

לדעת ר"ת: 18:47

אורי וישעי

לרפואת הגאון רבי יעקב חי בן מרגלית בתוך שאר חולי עמק בית ישראל

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן הרב יוסף חיים זי"ע בראשות כב' מו"ר הרב אורי סבן שליט"א
עורך: אלון ארביב ס"ט הערות ניתן לשגר לת"ד 613 נתניה-050-4136465 או בדוא"ל: alon@shtaygen.co.il

עמרת פז

בשבת קודש נקרא בנוסף לפרשתנו את פרשת "זכור", שכידוע ע"פ הפוסקים קריאה זו הינה מהתורה, וחובה על כל אחד ואחד לשמוע קריאה זו מס"ת מהודר, ואיש על דגלו ומחנהו, וכידוע מצווה זו מחולקת לשנים, מצווה ראשונה הינה זכירת עמלק ומצווה שנייה מחייבת עמלק, איבוד הַרְשַׁע מן העולם.

המצווה הראשונה שהיא הזכירה מתקיימת על ידינו במלוא החשק, ורואים כיצד החזן חוזר ושונה, מחשב שמא קולו לא נשמע היטב לכל המתפללים, ובודאי כאשר יש מתפלל מקהילות קודש אחרות שרוצה גם לשמוע לפי חיתוך האותיות אז החזן נותן לו לקרוא או שקורא בעבורו, ופעמים שישנן נשים שלא הספיקו, ובודאי החזן יקריא בעבורו, אם כן, מצות הזכירה נעשית היטב על ידינו.

ואילו מצות מחייבת עמלק לא יכולה להתבצע על ידינו, מאחר ואיננו יודעים היום מי הוא עמלק, ושואלים אנו את עצמנו מה הענין בזכירה שאין באפשרותנו לכחות את זכר עמלק מתחת השמים?

נראה להשיב ע"פ משל בס"ד - בספינה שעומדת לטבוע בלב ים, המים הסוערים והגשמים הרבים לא יכלו לעצר את תנודות הספינה אשר היתה קטלטלת אנה ואנה, "יעלו הרים ירדו בקעות", ואין בידי רב החובל ושאר החובלים להושיע מאחר ובתוך טבורה של הספינה קיים "חור" קטן, שכפי הנראה הוא הגורם לכניסת המים לספינה והוא אשר משחית ועושה את ה"בלאגן" בתוך בספינה. כמה שניסו לחפש לא הואיל, אף אחד לא מצא את החור... עד שילד קטן ופיקח שהבין לאן ה"רוח נושבת", עשה מעשה על מנת להציל את הספינה על כל נוסעיה, זה הקטן ידע לשחות היטב ואז "גילה" את ה"חור", ואז סתמו באצבעו, וכל המים נשפכו אט אט החוצה, ואכן בזכות "אצבעו" ניצלה הספינה על כל נוסעיה, ובודאי רב החובל הודה לילד חכם זה, ובודאי בהגיעם ליבשת זכה לתשואות, חן חן לו.

הנמשל ברור, לא צריכים להיות "לוחמי גרילה" או "טייסי קרב" בשביל לנצח את עמלק מאחר ומחייבת "עמלק" הינו דבר רוחני, וכידוע כי בכל אדם מקוננת בלבו "עמלק" הפרטי שלו! והוא יכול לסתמו ב"אצבע" רק צריך לחפש ולתור אחר "החור", אך אחר מאמץ זוכה לסתום ה"חור", זוכה שבכך מוחה הוא את עמלק הן מבחינה גשמית והן רוחנית, הבחינה הגשמית צריכה להיעשות בחינוך לתלמוד תורה לבנים וצניעות לבת ישראל, לימוד התורה שלנו ביום יום, וכן בפעולות החסד ובודאי הם המנצחים את בעמלק הגשמי. וע"י ניצחון העמלק הגשמי ניתן בנקל להגיע לניצחון עמלק הרוחני שבנו, בתוך הלב ימחה. ונגרם לניצחון שמצווים אנו בכל פעם בחודש אדר. פורים שמח!

ציץ הזהב

ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חתם קדש לה' (תצוה כה-לו)

דוקא על הציץ צריך לכתוב קודש לה' ואילו על שאר בגדי אהרון הכהן לא צריך לכתוב וזאת מכיון שאז גם ההדיוטות היו לובשים ציץ כשל הכהן כמו שהמשנה (שבת פו.) אומרת במה אשה יוצאה ובמה אינה יוצאה בשבת (משום איסור טלטול) לא תצא בטוטפת. ופירש הרמב"ם שם טוטפת הוא ציץ שקושרים אותו על המצח מאוזן לאוזן.

ובכדי שיהיה שינוי ניכר בין הכהן לשאר העם בלבוש הציץ לכן צריך לכתוב עליו "קודש לה'" כדי להבדיל בין קודש לחול, אבל בשאר הבגדים שרק הכהן גדול לובשם לא צריך היכר לכך (בית הלוי).

נר תמיד

ויקחו אלך שמן זית כתית למאור להעלות נר תמיד (תצוה כז-כ)

בית המקדש הראשון עמד (ת"י 410-) ארבע מאות ועשר שנה והבית השני עמד (ת"כ 420 -) ארבע מאות ועשרים שנה. ביחד הרי זה "כתית". שני בתי המקדש האירו רק כמנין "כתית". אולם בית המקדש השלישי יהיה תמידי ונצחי "להעלות נר תמיד". (תולדות יצחק).

"להעלות נר תמיד" צריך אדם להדליק אצל עצמו את נר התורה מבחינת "נר מצוה ותורה אור", שישאר רושם לתמיד, שיהיה זה נר תמיד ויאיר אפילו בלילות החשכה של ירידה רוחנית ושפלות גלותית.

משנכנס אדר מרבין בשמחה

בגמרא במסכת תענית (דף כט.) אמר רבי יהודה בנו של רב שמאור בן שילת בשמו של רב, כשם שמשנכנס אב ממועטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה. אמר רב פפא, הלכך כל אחד מישראל שיש לו דין (דהיינו משפט) עם נכרי, ישתמוט ממונו בחודש אב, משום רוע מזלם של ישראל בחודש אב, וישתדל שיצא הדין בחודש אדר משום שאז מזלם של ישראל הוא טוב מאד.

והקשו המפרשים, כיצד אמרו בגמרא שבחודש אדר יש מזל טוב לישראל, והרי אמרו רבותינו שאין מזל לישראל, דהיינו שישאל אינם נתונים תחת השפעת כוכבים ומזלות כמו הגויים, אלא נתונים באופן מוחלט וישיר להשגחת השם יתברך, ונאמרו בזה כמה תירוצים. המהרש"א תירץ, שמה שאמרו רבותינו שאין מזל לישראל, היינו שאם נגזר מן השמיים שלא תבוא שום פורענות על ישראל, באמת לא תבוא שום פורענות, וכן אם נגזרה טובה על ישראל, בודאי היא תבוא, בלא קשר למזלות, אבל אם חלילה יש על אדם איזו גזירה רעה, אותה הגזירה עשויה יותר לבוא בזמנים שמזלו של אותו אדם אינו טוב, ולכן הרבה גזירות קשות באו על ישראל בחודש אב בכלל ובתשעה באב בפרט, וכן להיפך, אם נגזרה על אדם גזירה טובה, אותה הגזירה עשויה יותר לבוא בזמנים שמזלו של אותו אדם הוא טוב, ובחודש אדר מזלם של ישראל הוא טוב.

הריטב"א כתב, שאף על פי שאין מזל לישראל, ומכל מקום בשני חודשים אלו, אב ואדר, יש מזל לישראל, דהיינו שהמזלות משפיעים על ישראל, משום שכך נגזר עלינו מאת השם יתברך. והוסיף עוד שאפשר לומר, שלעולם אין המזל שולט בישראל, ומה שנאמר שיש מזל טוב בחודש אדר וכו', היינו שיש גזירות טובות על ישראל בחודש אדר. (והגזירות הם מהשם יתברך, ולא על ידי כוכבים ומזלות, אשר הם אינם משפיעים כלל על ישראל).

ד"ת למנוחת הסבתות היקרות והנעלות

מרת פורטונה ארביב בת רחל ז"ל,

מרת רוזה הלוי בת שמחה (מחוז) ז"ל

תנצב"ה

הליכות מלכי

שבת זכור – הלכות פורים

בשבת זו, בעת פתיחת ההיכל בבית הכנסת אחרי תפילת שחרית, מוציאים שני ספרי תורה, וקוראים בראשון בפרשת השבוע (פרשת תצווה), ובספר התורה השני קוראים "זכור את אשר עשה לך עמלק". וקריאה זו היא שנקראת "פרשת זכור". לדעת רוב הפוסקים קריאת פרשת זכור היא מצות עשה מן התורה, ומכיוון שהלכה רווחת שמצוות צריכות כוונה (בש"ע ס' ס' ס' ד.) יש להיזהר לכוון בזמן שמיעת פרשת זכור לצאת ידי חובת מצות זכירת מעשה עמלק ומחייטו, וכן צריך הקורא בתורה לכוון להוציא את הציבור ידי חובתם.

וכיום נהוג במקומות רבים להוציא ספר תורה לקריאת פרשת זכור במיוחד לנשים, אחרי זמן התפילה, ואז יכולות הנשים לבור לבית הכנסת לשמוע פרשה זו, ואחרים ישמרו על הילדים בביתם, ומנהג נכון הוא.

תענית אסתר

בימי מרדכי ואסתר התאספו היהודים בשלשה עשר לחודש אדר לעמוד על נפשם מפני אויביהם ושונאיהם, והיו צריכים וזקוקים לרחמי שמים מרובים, לבל יוכלו אויביהם לפגוע בהם, ועמדו בתפילה ובתחנונים וישבו בתענית באותו יום, כשם שעשה משה רבינו ביום שנלחם עם עמלק שעמד בתפילה ובתענית, וגבר ישראל. וה' יתברך אלוקי אבותינו שמע תחנונם וקיבל תשובתם ותעניתם ברצון, וביום אשר שברו (חשבו) אויבי היהודים לשלוט בהם, ונהפוך הוא, אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם, והרגו היהודים בשונאיהם שבעים וחמש אלף איש, מלבד שהרגו בשונאיהם בשושן הבריה, ולא נהרג אף אחד מישראל, כי לא בחיל ולא בכוח כי אם ברוחי אמר ה' צבאות. ולכן נהגו בכל תפוצות ישראל להתענות ביום זה בכל שנה ושנה, זכר לנס שנעשה להם. וצום זה נקרא "תענית אסתר".

זכר למחצית השקל

נוהגים לתת לפני פורים מעות "זכר למחצית השקל" שהיו כל ישראל נותנים בזמן שבית המקדש היה קיים, ונוהגים לגבות את המעות בבית הכנסת בליל פורים קודם קריאת המגילה, וכמו שאמרו חז"ל (מגילה יג:) "גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדים שקליהם לשקליו".

כתבו הפוסקים שיש להיזהר שלא לקרות למעות אלו בזמן הזה "מחצית השקל" אלא רק "זכר למחצית השקל" משום שיש לחוש שאם יקרא להם "מחצית השקל" הרי המעות הללו "הקדש" לבית המקדש והן אסורות בהנאה ואי אפשר לתת אותם לעניים.

כמה צריך לתת זכר למחצית השקל? שיעור מחצית השקל הוא כמחיר השווה לעשרה גרם כסף טהור, ומכל מקום מי שקשה עליו לתת סכום זה מחמת מצבו הכלכלי, די שיתן מטבע אחד זכר למחצית השקל. גם נשים צריכות לתת זכר למחצית השקל, וטוב לתת גם בעבור ילדיו הקטנים, ויש נוהגים לתת גם בעבור עוברים שבמעיי אימם. (תורת המועדים)

למי צריך לתת את הכסף? הכסף צריך להינתן לצדקה לעניים. ומרן הגר"ח פלאג'י בספר רוח חיים (סימן תרצד סק"ב) כתב שיש לתרום את המעות לתלמידי חכמים עניים השוקדים על דלתות התורה. ונתינה זו היא צדקה חשובה ביותר. וכל המשתדל להיות עושה ומעשה להרים קרן התורה ולומדיה, יזכה לראות בהרמת קרן ישראל. וכמו שאמרו (בבא בתרא י:): במה לתרום קרנם של ישראל ב"כי תשא".

מעשה נורא הביא הגאון רבנו יוסף חיים זצ"ל בספרו "נפלאים מעשיך" (אות צט)

בזמן רבנו שרירא גאון, היה עשיר מפולג שברשותו היה ספר תורה עתיק מאד, ספר זה נכתב בכתב יד קודשו של אדוננו עזרא הסופר זי"ע, והכתב שבו היה מרהיב ביופיו.

לאחר פטירתו של העשיר, נפלה מחלוקת גדולה בין שני בניו היורשים אודות ספר התורה, כל אחד מן השניים ויתר על הכסף והזהב ובלבד שיזכה בספר התורה הנדיר אשר לא יסולא מפז. הציטעו טענותיהם בפני יודעת דת ודין, ופסק הדין היה לערוך בין שניהם חלוקה על פי הגורל, באופן שהאחד יזכה בספר התורה, והאחד יירש את שאר הנכסים הרבים כנגדו. וכן עשו, הפילו בין השנים גורל.

האח שזכה שמוח שמחה גדולה עד מאד, כמוצא שלל רב. כאות הודאה ושבח לבורא עולם, ערך אף מסיבת "הכנסת ספר תורה", ברוב פאר והדר, וספר התורה הוכנס אחר כבוד לבית הכנסת הגדול שבעיר.

והנה, באותה עיר חי יהודי מומר, רשע ורע מעללים, ובראותו כל זאת, חרה אפו על היורש הזה, שאיבד את כל ההון הרב עד ספר התורה, התאוהו, הקנאה והכבוד הוציאוהו מדעתו, והחליט להטיל דופי בייחוסו וכשרותו של ספר התורה.

מה עשה? החליף מלבשויו על מנת שלא יכירוהו, ובליל שבת קודש, באישון לילה, הלך לבית הכנסת פתח את נרתיק הספר, וראה לפניו את הפסוק מהפרשה של אותו שבוע (פרשת משפטים כג, כה) וַעֲבַדְתֶּם אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּבְרַךְ אֶת לַחֲמֶיךָ וְאֶת מִימֶיךָ, אותו בן בליעל עשה זיוף, בחירוף וגידוף, בספר הקדוש, רח"ל, באופן שמחק את האות עי"ן מהתיבה וַעֲבַדְתֶּם, וכתב במקומה את האות אל"ף, ונראה שכעת כתובה המילה "ואבדתם" ח"ו, במקום "ועבדתם". עתה - חשב הרשע בלבו - איבד היורש גם את כל הממון הרב ואף ספר תורה אין לו.

אתא בוקר, והוציאו המתפללים בשמחה רבה את ספר התורה, והחלו בקריאת פרשת השבוע. לפתע במהלך הקריאה נדהמו לגלות את הטעות הנוראה שבספר... רבים סברו כי רימה אותם אותו יורש, ובודאי שלא נכתב הספר על ידי עזרא הסופר, גדול היה צערם ויגונם של יורש הספר, עד כדי כך שמרוב דאגה ותוגה נפל למשכב, וחשבו בלבו כי אף על פי שיכולים לתקן טעות זו, אבל בכל אופן כבר לא יהיה נקרא "ספר התורה של עזרא הסופר" ע"ה.

ויהי בליל מוצאי שבת, ויבא אליו אביו בחלום הלילה, וסיפר לו את כל האמת העומדת מאחורי המאורע, והוסיף כי כבר קיבל המומר משפט - שבא מלאך ועקר את עינו, שכך נקראת עליו בבית דין של מעלה עי"ן פתח עי"ן - שהוא לקח אות עי"ן מן הספר תורה - לכך ינקרו את העי"ן שלו.

חתם האב את דבריו באומרו "אינכם צריכים לתקן את ספר התורה, כי כן יצא הפסק מבית דין של מעלה, כי עזרא הסופר בעצמו, שכתב את ספר התורה הזה בקדושה, הוא שירד ויתקן את הספר תורה!!!! הקיץ הבן בבהלה, והנה חלום, קם מיד ומיהר יחד עם הגבאים לעבר בית הכנסת, פתח את ספר התורה וכן היה כאשר אמר לו אביו, הספר אכן תוקן, העי"ן שבה לתיבת ועבדתם.

ד"ת לעילוי נשמת רבנו הגדול, הגה"צ רבי שמעון גבאי בן רחל זצ"ל
 לע"נ הגה"צ המקובל הרב נסים פריץ בן סוליקה זצ"ל
 לע"נ ר' מרדכי ניזרי בן סוליקה ז"ל
 נתרם על ידי המשפחה

עלון זה יוצא בתרומת הגבירים היקרים החפצים בעילום שם, וברכתי שגורה להם, שה' ישלם פועלם, ותהי משכורתם שלמה מאת הבורא יתברך, העורך

עיצוב ועיבוד: 052-7690948